

BALLERUP

Strategi for Nærdemokrati Værktøjskasse

BALLERUP.DK/NAERDEMOKRATI

Strategi for nærdemokrati

Værktøjskasse

Indledende overvejelser ved valg af metode

Den valgte borgerinddragelsesmetode skal passe til formålet med borgerinddragelsen. Målgruppen er vigtig at overveje ved valg af metode. Nogle målgrupper er sværere at nå end andre, og ønsker man at inddrage en særlig gruppe borgere, må man supplere med metoder, som indfanger disse.

Kommunikationsovervejelser

Erfaring viser at det personlige brev fra borgmesteren altid har en god effekt, men det er ikke relevant i alle borgerinddragelsesprocesser. Når du kender din målgruppe skal du overveje, hvilke kommunikationskanaler du vil bruge. Se kommunikationsplan i projekthåndbogen for yderligere information.

Du kan også bruge Minerva-databasen for at finde ud af, hvordan lige præcis din målgruppe foretrækker af få information fra kommunen. Generelt kan man dog på baggrund af Minervaundersøgelsen konkludere, at mange borgere har ballerup.dk som deres foretrukne informationskanal. En god måde at nå borgerne er derfor at samle materiale i informationspakker eller portaler, hvor de samtidig med nettets muligheder kan give deres mening til kende og på anden måde bidrage. Råd om hvordan ballerup.dk bedst kan understøtte en borgerinddragelsesproces kan hentes i Kommunikation.

Metoder

I det følgende er en række metoder for borgerinddragelse kort beskrevet. Metoderne varierer fra Den roterende ideudvikling over værksteder til det individuelle interview.

I alt 12 metoder peges der på. Flere af metoderne ligner eller minder om hinanden og variationerne, sondringen og valget mellem disse skal ses i forhold til konteksten: Hvem skal inddrages? I hvilket omfang skal de inddrages? Hvor mange skal inddrages? osv.

Alle de metoder, der er omtalt i denne værktøjskasse, egner sig til at:

- få indsigt i borgernes erfaringer/oplevelser
- udpege temaer, fx indsatsområder
- få idéer til nye initiativer
- udvikle nye initiativer.

Derudover er metoderne 1, 2 og 3 særligt velegnede til at skabe dialog mellem forskellige interessenter og borgere.

Det skal understreges, at metoderne kun perifert er beskrevet og såfremt de findes brugbare eller interessante, kan yderligere information hentes via de nævnte kilder.

1. Roterende idéudvikling

Den roterende idéudvikling er et redskab til at udvikle idéer med store grupper på kort tid. Metoden indebærer, at deltagerne deles op i mindre undergrupper på maks. 6 personer, som alle sammen får lov til at komme med idéer og forslag til de temaer, der idéudvikles – fx en festival, en kommunal politik eller lignende. Der arbejdes ved gruppeborde, og undervejs roteres der fra bord til bord.

Der vælges en temaansvarlig til hvert bord, som skal sørge for at få flest mulige gode forslag fra deltagerne. De temaansvarlige bliver siddende ved deres bord, og grupperne roterer synkront på et givet signal fra bord til bord. Tiden ved hvert bord er 5 - 15 minutter. På bordene er lagt papirduge, hvor gruppemedlemmerne kan notere deres idéer efter tur med en tusch.

Metoden skaber effektivitet i de enkelte grupper og giver overblik og videndeling til alle deltagere. Gennem en cafe-atmosfære skabes en åben og uformel dialog og lytning.

Kilde: www.proventor.dk

2. Visionsseminar

På et visionsseminar udvikler deltagerne visioner om, hvordan de kunne tænke sig, at et område udvikler sig i årene fremover. Det vil sige, at der udarbejdes pejlemærker for udviklingen.

Deltagerne er borgere, som vurderes at have interesse i området på lang sigt. Antallet af deltagere afhænger af, om man vælger en arbejdsform, hvor visionsudviklingen foregår i grupper eller en arbejdsform, hvor en mødeleder – der opfattes som neutral af de forskellige deltagere - styrer visionsudviklingen. Ofte er visionsseminaret delt op i tre faser, hvor grupperne henholdsvis beskriver ønskebillede, skrækbillede og et realistisk billede af, hvordan fremtiden ser ud.

Kilde: www.casa-analyse.dk

3. Fokusgruppeinterview

Fokusgruppemetoden går ud på, at en gruppe personer samles og bedes om at drøfte et bestemt emne eller prob-

lemstilling. Fokusgruppen styres af en interviewer, som sørger for, at deltagerne forholder sig til emnet og alle kommer til orde. Fokusgruppeinterviewet kan bruges til research, f.eks. af borgeres ønsker og forventninger. Metoden kan også bruges til at afprøve ideer eller evaluere en aktivitet.

Kilde: www.pwright.dk/tekster/Fokusgrupper.pdf

4. Interviewmøde

Interviewmødet bruges til at foretage holdningsundersøgelser. Cirka 30 borgere udspørges på interviewmødet gennem gruppeinterviews og et spørgeskema om forestillinger, vurderinger, ønsker og bekymringer i forhold til en problemstilling eller udfordring. Formålet med metoden er at få indblik i den mangfoldighed af forestillinger, ønsker, bekymringer og holdninger, som deltagerne har.

Kilde: www.tekno.dk – se Arbejdsmetoder

5. Open Space

Open Space er udviklet til arbejde i og med større grupper med komplekse problemstillinger, hvor det ønskes, at de berørte parter skal have indflydelse på udviklingen af fælles fremtidsscenarier eller løsninger.

I Open Space er fokus på inkludering, frivillighed, engagement og ansvar. Ligesom det er tilfældet ved borgerhøringer (se nedenfor) begynder dagen/aktiviteten også med et oplæg om temaet, men Open Space-metoden er mere åben. Det er deltagerne selv, der har ansvaret for at bringe temaerne frem, og program og dagsorden skabes undervejs af deltagerne. Temaerne organiseres i grupper, og deltagerne vælger sig selv løbende ind i den gruppe med det/de temaer, der interesserer dem. Metoden er god både til visionsarbejde og til efterfølgende idé- og projektudvikling.

Metoden kræver tid og egner sig ikke til arrangementer, der er kortere end en hel dag. Dele af metoden kan dog sagtens anvendes, såfremt der ikke kan afsættes en hel dag.

Kilde: www.openspace.dk

6. Elektronisk borgerpanel

Ballerup Kommunes Borgerpanel har eksisteret siden 2003. Panelet er ikke repræsentativt, men en dialogmulighed for alle. Panelet drives og udvikles af en følgegruppe med deltagere fra afdelinger med megen

borgerkontakt. Kommunikation koordinerer udviklingen og undersøgelserne. Borgerpanelet er et godt supplement til traditionelle metoder, og vi ved at deltagerne får øget lokalpolitisk interesse og en højere grad af nærhed til det store kommunale fællesskab ved at deltage i panelet.

De strategiske mål for panelet er følgende:

- Kvalificere beslutningsprocessen blandt embedsmænd og politikere
- Fungere som dialogredskab og derved styrke det lokale demokrati
- Fremme borgernes oplevelse af at blive lyttet til
- Fremme borgernes oplevelse af samspil mellem kommunen og lokalsamfundet og derved øge deltageres interesse for det store kommunale fællesskab.

Kilde: www.ballerup.dk

7. Værkstedsmetoder

I værkstedsmetoder inddrages personer, som konkret er berørt af en problemstilling. Et generelt mål med værkstedsmetoder er at frembringe handlingsforslag. Der kan nævnes fire typer værksteder:

1. **Fremtidsværkstedet** fungerer bedst med 15-25 deltagere, og der arbejdes ud fra en proces, hvor de nuværende forhold diskuteres i en kritikfase, en fantasi-fase og en virkeliggørelsesfase.

2. **Scenarieværkstedet** er en videreudvikling af Fremtidsværkstedet. Der diskuteres på forhånd formulerede scenarier for den fremtidige udvikling på det pågældende område, i samme faser som før omtalt.

3. **Perspektivværkstedet** fokuserer på styrker, svagheder, muligheder og trusler (SWOT) og er også velegnet til at afprøve myter. Metoden bruges især i forhold til teknologi og teknologisk udvikling.

4. **Future Search-værksted** fokuserer på at bryde grænser og skabe forståelse for, hvilke ønsker for fremtiden der er fælles. Metoden sætter således enighed i fokus frem for problemer og konflikter. Uenigheder "parkeres" og kræfterne bruges på de ting, der kan opnås enighed om.

Kilde: www.tekno.dk – Se Arbejdsmetoder

8. Caféseminar

Caféseminarmetoden lægger op til dialog. Det er et afslappet forum, hvor deltagerne kan udveksle meninger og erfaringer og udvikle ideer og visioner. Der arbejdes i mindre grupper, der er videndeling på tværs af bordene og i et samlet forum. Metoden kan resultere i en dybere forståelse og et fælles afsæt for at behandle en problemstilling. Metoden kan være givtig som indledning til en længere proces.

Kilde: www.tekno.dk – Se Arbejdsmetoder

9. Afstemningskonference

I afstemningskonferencen deltager borgere, politikere og eksperter i vurdering af en problemstilling. Forskellige interesseparter præsenterer indbyrdes modstridende holdninger og forslag til handling. Hver deltager i salen tager herefter stilling til de enkelte forslag til handling og stemmer om dem. Afstemningskonferencen egner sig til behandling af et problemområde, hvor det ikke synes muligt at opnå enighed. Metoden er velegnet, når der er behov for at blotlægge modstridende holdninger og tilhørende argumenter.

Kilde: www.tekno.dk – Se Arbejdsmetoder

10. Borgerhøring

Det overordnede formål med borgerhøringer er, at høringen/processen fungerer som brobygger mellem politikerne og borgerne. Uden indblanding fra eksperter eller politikere formulerer borgerne, gennem dialog med hinanden, deres bud på en given sag.

Borgerhøringen kan planlægges med forskellige tidsforløb, men vil som udgangspunkt være en hel dag. Som intro til dagen begyndes med et oplæg om temaet, som ud over at være rammesættende for temaet også kan inspirere og udfordre og fungere som et fælles udgangspunkt for det videre forløb. Efter introen arbejder deltagerne (som er fordelt på forhånd) i en række workshops, hvor der fokuseres på en række udfordringer, som i løbet af dagen operationaliseres og kvalificeres i en antal løsninger. Seancen afsluttes med en samlet præsentation af udfordringerne og de foreslåede handlinger og løsninger herpå.

Kilde: www.tekno.dk – Se Arbejdsmetoder

11. Borgerundersøgelse

Formålet med undersøgelsen er at få et billede af, hvordan borgerne vurderer en række centrale serviceydelser i kommunen, hvordan borgerne forholder sig til såvel udgiftssiden som indtægtssiden af det kommunale budget, og endelig, hvordan det lokale folkestyre fungerer set med borgernes øjne. Hvilke holdninger har borgerne til kommunestyret, og hvordan deltager de i kommunalpolitik?

Som udgangspunkt er metoden baseret på en større spørgeskemaundersøgelse. Borgerne (bredt repræsenteret) svarer på en lang række spørgsmål, hvor der på "skalaform" indikeres et tilfredshedsniveau. Ballerup Kommune har med fire års mellemrum hidtil været med i KMDs borgerundersøgelse, men denne er nu lukket. Metoden skal anvendes i samarbejde med et analyse-institut.

12. Individuelle interviews

Individuelle interviews kan bruges alene eller som supplement til andre metoder. Formålet med metoden er at indsamle oplysninger og få en dybere indsigt i den interviewedes holdninger, synspunkter og erfaringer. Metoden kan også bruges, hvis borgerne gerne vil være anonyme. Der findes forskellige former for individuelle interviews, og de kan gennemføres på forskellig vis.

Kilde: www.tekno.dk – Se Arbejdsmetoder

Litteratur

Velfærdsministeriet har udgivet en publikation – 'Borgerne på banen' af Annika Agger og Birgitte Hoffmann – som indeholder metoder og inspiration vedr. borgerinddragelse. Den kan rekvireres gratis via Velfærdsministeriets hjemmeside: www.vfm.dk

Borgerundersøgelse

Minervaundersøgelsen blev gennemført i februar 2007, hvor 1500 borgere sorteret efter alder og bydel blev ringet op. Resultatet er vægtet og dermed repræsentativt for borgerne i Ballerup Kommune. Borgerne inddeles i 7 segmenter, men interesserede kan til enhver tid krydse forskellige parametre og finde ud af, på hvilken måde netop denne målgruppe foretrækker at få kommunal information.